

ПСИХИЧНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА В ПЪРВИ КЛАС

В началния училищен период все още е актуална потребността от игра и свързаните с нея мускулни движения. Затова децата проявяват естествена и спонтанна двигателна активност, с която учителят трябва да се съобразява.

Изграждането на мотивационни структури е в пряка зависимост от положителните или отрицателни подкрепления, които ученикът получава за резултатите от своята дейност.

Учениците от първи клас не могат да назоват любими предмети. Това става възможно едва във втори клас.

Познавателният интерес на учениците се развива от интерес към самите факти, които се изучават (първи и втори клас).

Общуването е съществен фактор за формиране на личността на ученика. Потребността от общуване е сравнително силна и се удовлетворява преди всичко във водещата дейност. В този процес за детето главен безспорен авторитет е учителят. В началните етапи на общуването с връстниците отсъстват нравствени оценки, те се формират чрез оценката на учителя.

Груповата сплотеност на училищните класов е ниска.

В началото на първи клас се наблюдават отделни малки групи, които се формират по случайни признаци: по местоживеене, познанства от детските градини, познанства на родителите и т.н.. с течение на времето започва обособяването на група деца, които поемат функциите за групова дейност (лидерство).

В начална училищна възраст учениците интензивно развиват основните психични процеси: чувства, воля, възприятие и представа, памет, внимание, въображение и мислене.

Чувствата отразяват отношението на ученика към собствената му дейност, към другите хора и към самия себе си. Те се детерминират (определят) от отношението на учителя и родителя към резултатите от учебната дейност и извънкласните дейности. Но осъзнаването на собствените чувства и тези на другите е в самото начало и предстои дълъг път докато се изгради това умение.

В първи клас на учениците трудно им се отдава да съдържат своите чувства. Децата се научават да контролират своите емоции посредством изпълнението на ежедневните учебни задължения, съблюдаването на определени правила за поведение и участието си в групова дейност. Този процес завършва обикновено в трети клас.

Вниманието на учениците от първи и втори клас се характеризира с неустойчивост и неспособност за бързо превключване от един предмет към друг. За това в този период е целесъобразно да се редуват умствените занятия с рисуване, пеене, физически упражнения и др.

В този период протичат важни дълбоки промени в областта на преживяванията. Отделните емоции и чувства, които е изпитвало детето, когато е било на четири години са били мимолетни, ситуативни и не са оставили следа в неговата памет. Неуспехите и лошите отзиви за външността, например, дори и да са носели обида, не са повлияли на неговото изграждане като личност (при условие на благоприятна обстановка в семейството). В период на криза на седем години се появява „обобщаване на преживяванията“, благодарение на което се появява логика на чувствата. Преживяванията получават нов смисъл, тяхното усложняване довежда до възникването на вътрешен живот у детето – на поведение и на събития, в които то активно участва, започва да му влияе именно вътрешния живот.

Сега детето мисли, преди да действа, у него се появява осъзнаване на това, какво ще му донесе осъществяването на едно или друго действие – удовлетворение или неудовлетворение. Психолозите наричат този процес загуба на детската непосредственост. Детето започва да крие своите преживявания, опитва се да не показва, че му е зле; външно той вече не е същия, както вътрешно, въпреки, че през целия период в начален етап ще съхрани своята откровеност, желание да изхвърли всички емоции на съучениците си, на близките възрастни, да направи това, което иска. Кризисна проява на разделянето на вътрешния и външния живот на децата обикновено са кривенето, маниерниченето, изкуствената скованост на поведението. Това са външните особености, също както и склонността към капризи, емоционални реакции, конфликти, които започват да изчезват, когато се излезе от кризата и се навлезе в нова възраст.

Първокласникът е в процес на реструктуриране на цялостната система на отношенията с действителността. Детето има две сфери на взаимоотношения: „дете – възрастен“ и „дете – деца“. В училище системата „дете – възрастен“ е разделена. В живота на ученика освен родителите се появява още един значим възрастен – учителят. Именно отношението с учителя започва да определя отношението на детето към родителите и към децата. Новата система „дете – учител“ става централна в живота на първокласника. на първо време децата се стараят строго да следват инструкциите на преподавателя. ако учителят допуска лоялност по отношение на правилата, то тези правила са разбити тогава. Всяко дете започва да се отнася към друго дете от позицията на това, как неговият съученик се отнася към правилото, което е въведено от учителя.

Във взаимоотношенията с връстниците децата се учат на търпение и кооперативност. Общуването с връстниците е много важно за формиране на способността да се приема чужда гледна точка, да се приема една или друга задача като обща, изискваща съвместни действия и способността да погледнеш на самия себе си и своята дейност от страни.